

Un viatge gratificant

Per Joan Baptista Almela i Hijalva.

He tingut la bona fortuna de tornar un mes a Xile, un país on vaig viure sis anys, servint en la parròquia de Pueblo Hundido (ara Diego de Almagro) i vullc compartir amb els lectors eixa experiència que per a mi ha sigut molt gratificant i vital.

Com acabe de dir, he fruit molt per vàries raons. La primera, perquè he vist un país que ha millorat moltíssim des que jo hi aní fa ara quaranta-set anys. A Xile la millo-ra cultural, social i existencial ha sigut, a parer meu, tremenda. No he vist xiquets il·lustrant sabates, ni demanant almoïna, ni vells arraconats i malaltosos; els infants es veïen ben alimentats, amb bona roba i calcer, i els majors, ben vestits i amb dignitat.

M'agrada viatjar en el transport públic (que, per cert, allí és còmode i ràpid) per a observar la gent del carrer, gent que anava amb roba moderna i elegant.

Això no em fa ignorar que, com passa en tots els sistemes de capitalisme salvatge, especialment a Amèrica, la distància entre gent riquíssima i gent treballadora també és tremenda; però potser per la gran capacitat d'organització política dels xilens, la xarxa de recursos socials que han assolit i un mínim de redistribució econòmica, Xile és un país d'immigració i no d'emigració. Totes les nacionalitats americanes hi estan presents; dels quasi 20 milions d'habitants, el 18% són estrangers, que —com passa sempre— fan la faena que els nadius no volen fer en cada estament de la societat. Els emigrants necessiten serveis igual que els nadius i, lògicament, això fa

que els nadius tinguen més possibilitat d'oferta de treball.

Crec que el país pot arribar, si arriba a equilibrar un poc la gran diferència salarial, a ser el més puixant econòmicament de l'Amèrica llatina.

Va ser especialment emocionant la trobada amb la gent de la parròquia de l'Esperit Sant de Diego de Almagro (abans Pueblo Hundido). No vaig estar molts dies, perquè no m'agrada destorbar; però, una de les nits, el jovent, que llavors participava en la parròquia i que hui són tots iaïos, m'invitaren a un sopar molt ben parat. Realment, vore com em reberen, la familiaritat joïosa amb què parlaven i els records que ressuscitaren, em va emocionar. Jo notava que anaven passant-se una carpeta amb unes cartolines en què anaven escrivint alguna cosa. Al final del sopar me les donaren dins d'un sobre com un regal de comiat, per a que les llegira en casa tranquil·lament; i eixa nit, en fer-ho, em vaig tornar a emocionar, ja que el que hi apareixia era el que cadascú sentia que li havia aportat la convivència d'aquells anys. Era un grup d'un quarenta persones que s'anomenaven JUCAPH (Juventud Católica de Pueblo Hundido) i ara jocosament mantenen les sigles però amb un altre sentit (Jubilados Católicos de Pueblo Hundido).

S, el record i la memòria que tenien d'aquella convivència de fa quaranta-un anys em sorprenia. Coses que jo no havia pensat, o paraules de les quals no tenia consciència ni intenció d'haver-les pronunciat, accions que a mi m'havien passat desapercebudes, es comentaven, duent-les a la conversa d'una manera natural entre tots. Aleshores vaig recordar la perícopa de Mc 4, 26-29, quan Jesús anuncia que el Regne del cel és com quan un home sembra la llavor i passen els dies, i esta a poc a poc trau els brots, les espigues i el blat sense que ell sàpia com. Efectivament, no era la paraula preparada o el discurs premeditat el que anava eixint aque-lla nit de records, sinó

Un bell viatge que a la meua edat havia de fer, perquè el sojorn en aquelles terres em va ensenyar molt i va ser molt important per a mi

la paraula sincera i espontània, les actituds, els gests... Em paregué impressionant, digne de meditació i, per descomptat, d'agraïment a la Providència el fet que tot allò haguera acompanyat la vida d'eixes persones, ja madores, durant més de quaranta anys

Es cert el que diu el Nostre Senyor: allò que es fa bé sempre queda, encara que no fructifique a la nostra vista ni immediatament.

Però tornem al viatge, ja que Jesús Belda m'ha dit que puc estendre'm un poc més. A Copiapó, la seu dels bisbat, no vaig poder anar per la mancança de temps, però no podia deixar de visitar l'únic capellà valencià que queda en aquella diòcesi, Enrique Sarneguet Pastor, que, com era d'esperar, donada la seua bonhomia, em rebé amb els braços oberts. Ara està de rector a Huasco, en la vall sud de les tres valls de la diòcesi d'Atacama. Parlarem de moltíssimes coses i persones, que ara seria ociós repetir, però va ser una visita que agraiïc molt. També a ell li semblava que el país havia millorat. Cal dir que Enrique ha estat ajudant en la diòcesi de Copiapó vint-i-dos anys (no seguits, perquè ha passat algunes llargues temporades a València) i, per tant, coneix molt bé l'evolució del país, almenys la del nord miner i desèrtic.

En acabant me n'aní a la zona central, a tres-cents cinquanta km al sud de Santiago (és a dir, a 1.600 de Pueblo Hundido), on volia vore uns grans amics. He de dir, per a que se m'entenga bé, que molta gent que ha treballat

en les mines del desert, quan es jubilen, se'n van al sud; uns perquè és on van nàixer, altres perquè els fills han estudiat i treballen allí o perquè tenen familiars.

Una altra vegada la recepció va ser fenomenal, i jo vaig vore un Xile agrícola que no coneixia: el veia també modern i amb una vida de prou qualitat.

a que parle d'açò, indicaré un fet que també és sorprenent. Pràcticament tots aquells jòvens dels quals he parlat, ara jubilats, han pogut donar estudis universitaris als seus fills. Eixos fills, ara ja casats i amb descendència també, lògicament no s'havien quedat tots en el nord sinó que la majoria han anat a altres latituds per a realitzar la seua vida professional i, de vegades, els pares jubilats els acompanyen.

Però em queda parlar de la missió. ¿Com està la religiositat a Xile? ¿Com està l'Església catòlica en el país? He de dir que la base sociocultural xilena, com la de tots els països americans del centre i del sud és catòlica, tant en la història, com en les tradicions, els costums i la visió moral. La veneració a la Mare de Déu està fortament arrelada, especialment a la Mare de Déu del Carme.

La mentalitat de la gent és de gran profunditat sociopolítica i molt pragmàtica, i actualment la consideració de l'Església està en punts molts baixos, per culpa dels escàndols dels bisbes i del clero, que tots coneixem. Ja sabem els capellans vells que, quan la institució eclesiàstica es posa a la defensiva, la capacitat d'evangelització disminueix molt.

En fi, un bell viatge que havia de fer a la meua edat, perquè el sojorn en aquelles terres em va ensenyar molt i va ser molt important per a mi. Sempre «és bo entrar en ports que els teus ulls ignoraven i vore noves ciutats per a aprendre dels que sa-ben».